

ביותר שצונן שלו נידון כבליעת רוחת לא יפלוטוהו ע"י סתם רותחין. וצריך ליבון ממש. ואף ש"ח שם בדין הנ"ל וכו' אאמרו"ז ז"ל נ"ע בסי' תנ"א סכ"ה שבחמץ יש לסמוך עליהם להקל. מ"מ הכא שבלאה"נ מנהגינו כדעת רש"י וסייעתו דלא מהני הגעלה כלל לבית שאור דצונן. ובהחלוקה עליו לא נזכר להקל רק משום דבלוע ע"י צונן כו' כמש"ל א"כ בכה"ג הבית שאור ע"י רותחין מי הוא שיערב לבו לגשת להקל. כ"ש שהלבוש כ' דגריעי מבית שאור כנ"ל:

ועוד דיש כאן כמה כלים שא"א כלל לנקותן מחמץ בעין והרי זה פשוט בגמ' ופוסקים דלא מהני בהו הגעלה. והרי מבואר בש"ע סי' תנ"א ס"ג דאם יש בו גומות ואינו יכול לנקותו יפה מהחלודה לא מהני להו הגעלה. מ"כ"ש וק"ו דלא מהני הגעלה לכלים הנ"ל שא"א לנקותן לגמרי. וכמה החמירו בכלי שקדם בליעת האיסור להטלאי דלא מהני בהו הגעלה כו'. וגם הטורובען העגול"י ז"ל דלא מהני בהו הגעלה מדינא כמו כלי שיש בו גומות שא"א לנקותו כו' וכן המנהג פשוט שאפילו הסאמעותאן או מגעילין אותו רק מלבני אותו כ"ש וק"ו בכלים הנ"ל:

כ' האוסר וז"ל לפ"ד המ"א שס"ל שמה שנהגו שלא להכשיר בית שאור הוא משום שחששו לדעת רש"י שס"ל שאינו יוצא מידי דופיו ע"י הגעלה. לפ"ז אין נפ"מ בין להשתמש בהן בפסח או קודה"פ דכיון שהחשש הוא מחמת הבלוע שאינו יוצא מידי דופיו ע"י הגעלה בכלולו משערינן כו'. והמתיר כו' וז"ל והמ"א כתב באות מ"ב ואנו נוהגי' לאסור כמ"ש בסעי' י"ז ובסעי' י"ט כ' הרב והמנהג שלא להשתמש בפסח בעריכות ודפין שלשין בהם כל השנה ע"י הגעלה וצ"ו לציין בעיין בסי' תמ"ב סעי' י"א ובסימן הנ"ל ביאר המ"א בעצמו שמייירי בעריכות העשוין מנסרים ואעפ"כ המנהג רק שלא להשתמש בהו בפסח אבל קודם פסח לא הוזכר בשום פוסק אף איזה מנהג לאסור ובפ"י הובא במ"א באות ל"ט מב"ח שנהגו להחמיר שלא להשתמש בחבית שזר שנעשו מנסרים דייקא מחמת שא"א לנקרם שלא ישר שם משהו וזהמא והוא חמץ גמור בעין וזה לא מצד שייך רק בתוך הפסח דאסור במשהו ואף ג"ז אינו אלא מצד המנהג. ולא מצד הדין עכ"ל. הנה מה שהביא המתיר ממש המ"א אות ל"ט בחבית שזר כו' בנה שני בניני' רעועי' א' דשזר אינו דבר חריף ול"ז לבית שאור כלל לכן אינו אסור רק מחמת שא"א לנקר. ומה ענין זה ליי"ש דיומה לבית שאור כמ"ש המ"א סס"ק מ"ב הנ"ל ב' הלבוש לחלק בין שזר ליי"ש. וא"כ אף את"ל כשיטתו דבחבית של שזר לא שייך האיסור רק בתוך הפסח דאסור במשהו היינו משום דשם ליכא החשש רק משום משהו שבין הנסרים. משא"כ גבי חבית של יי"ש דיומה לבית שאור הרי שפיר כ' האוסר דכיון שהחשש הוא מחמת הבלוע שאינו יוצא מידי דופיו ע"י הגעלה בכלולו משערינן וכו'. הא למה זה דומה למ"ש ב"ד סי' קכ"א ס"ה אם הגעיל כלי הצריך ליבון כו'. ומשמע דאם שנתמש בו בארץ כ"ע אסור והכא הרי משתמש בהו חמץ א"כ ג"כ בדבר חריף דפסח דהיינו יי"ש דפסח. הב' דגם בחבית שזר ז"ל פשוט דלא שרי להשתמש בהו גם קודה"פ. דלא גרע ממש בש"ע סי' תנ"א ס"ג להעביר כל חלודה כו' גומות כו' וסעי' י"ג טלאי וכו' אלמא שאף שודאי יש ששים ויותר נגד החלודה והטלאי והגומות אפ"ה אסור להגעילן. דלא פליג חז"ל בלכתחלה שאין להגעיל רק כלי שכולו נקי ואין בו משהו חלודה וכ"ש חמץ בעין. ועוד דהפ"ח בסי' תמ"ז ס"ד העלה דק"ל כמ"ד דחזור וניער בפסח. וראוי לחוש לדבר לכתחלה עכ"פ. גם מה שהביא המתיר דהמ"א בסי' תמ"ב סעי' י"א סקט"ו ביאר דמייירי בעריכות העשוין מנסרים כו' דבריו תמוהין דשם נתכוין המ"א דבכה"ג אסור אפ"י להשתותן וכמ"ש ג"כ הט"ז שם אבל להשתמש בהו בפסח אסור אפ"י עשוין מחתיכה א' כדמשמע ממש בסי' תנ"א סקט"ג דנהגוין כו'. עוד כ' המתיר ומעטע אבוא בארה לבאר דנת המנהגים ההובא בש"ע אדמו"ר בסי' תנ"א וז"ל בסעי' מ"ח כו' ומטעם

אפילו לפני הפסח יש עוד טעם להחמיר לחוש לכתחלה עכ"פ לדעת הגאונים דס"ל דאפילו טעם חמץ שנתבטל בששים קודם הפסח חזור וניער בפסח והפ"ח בסי' תמ"ז סעי' ד' פסק כן אפ"י אדיעבד עיי"ש:

ומלבד חששא זו הנה גם מצד הבלוע בהכלים ז"ל דלא מהני הגעלה כלל. שהלבוש בסי' תנ"א סכ"א כ' דחביות הבלוע מיי"ש גריעי טובא מבית שאור. ולכן הט"ז אע"ג דס"ל כמ"ד דגם לבית שאור מהני הגעלה מ"מ הצריך בחביות הנ"ל לבשל אותה תחלה במים עם אפר כו' כמ"ש בס"ק כ"ז. והנה הרא"ש שהביא דברי ר"י דמתיר בית שאור ע"י הגעלה הרי כ' רק שאין נראה דבלוע ע"י צונן כו'. א"כ אם יצויר בית שאור שתשישו ע"י רותחין כנדון זה שהיי"ש הוי כבית שאור וגרע מיניה טובא כנ"ל וגם הוא נבלע בהכלים ע"י רותחין. אפ"ה ה"י מודה ר"י והרא"ש ג"כ לדעת רש"י וסייעתו דלא מהני הגעלה או עכ"פ בכה"ג ודאי יש לנו לתפוס דעת רש"י להלכה דבלאה"נ ס"ל להמ"א דהמנהג כרש"י ולא ס"ל כמ"ש הט"ז. ובנד"ז ז"ל דגם הט"ז יודה. וא"כ פשיטא דלא מהני ג"כ מ"ש הט"ז ס"ק כ"ז לבשל תחלה במים ואפר כו' דזה לא מהני רק להסיר ריח היי"ש ולא למ"ד דלא מהני הגעלה. ואפשר מה"ט המנהג פשוט שאין עושיין יי"ש בפסח רק בטורובען חדשי' או דעבדינהו כעין חדתי כנ"ל:

סימן נב

הנה הלבוש סי' תנ"א סכ"א כ' וז"ל גם החביות והנודות שמחזיקין בהו תמיד יין שרף שלנו שעושיין משעורים ומחזיקים אותו בהו לקיום חוש טעמינו מרגיש וגם הריח יעיד דגריעי מבית חרוסת ומבית שאור ואין מפיגין טעמן וריחן אפ"י במים רותחין כמה פעמים דאין מועיל להם לא עירוי ולא הגעלה עכ"ל. והאל"י זוטא הביא ראייה לזה ממש בתה"ד סי' ק"ל באגן אחד כו' שמבואר שאחר ההגעלה ה"י בו כח הראשון להעמיד החלב מעצמו כו'. ואמנם הט"ז סי' תנ"א סס"ק כ"ז כ' שאם בישל אותו במים עם אפר או שרף ענינים עד שנסתלק הריח לגמרי אין א"כ איסור להגעילו עכ"ל ואילו הט"ז לשיטתו דס"ל דק"ל לבית שאור וחרוסת ג"כ מהני הגעלה וע"כ אף בחבית שמחזיק' בהם יי"ש אע"ג דכ' הלבוש דגריעי מבית שאור מ"מ סמך להקל אם בישל אותו במים עם אפר כו'. אבל לפ"ד המ"א ס"ק י"ג דנוהגין כמ"ד דלא מהני הגעלה לבית שאור א"כ כ"ש וק"ו בחבית של יי"ש דגריעי מבית שאור דלא מהני להו הגעלה אפילו אם בישל אותו במים או אפר תחלה. ועוד דבנ"ד בכלי הזאואד שמשתמשין בהם יי"ש ברותחין דכלי ראשון. א"כ י"ל דלכ"ע לא מהני להו הגעלה כלל דהא מחלוקת הפוסקי' אם מהני הגעלה לבית שאור זהו כשנשתמש בהו בציונו. וכמבואר בהרא"ש פכ"ש סי' ט' דאע"פ שלא נשתמש בהו אלא בציונו כו' מחמת שחמוצו קשה אינו יוצא אפילו ע"י הגעלה לדעת רש"י וסייעתו. וע"ז לבד חלק ר"י ואמר שאין נראה דבלוע ע"י רש"י לא יפלוט בהגעלה. ודי לחריפות דצונן למהוי כרותח דכ"ר וסגי בהגעלה. אבל בנד"ז דאיכא תרתי דחריפות היי"ש הוי כבית שאור וגרע מיני' וגם הוא ע"י רותחין. ז"ל ודאי דמודה ר"י דלא סגי ליה בהגעלה ע"י רותחין. דהא כלל גדול אמרו כבולעו כך פולטו. וכאן הבליעה ע"י דבר חריף מאד דצונן שלו נידון כרותחין דכ"ר. וגם הוא א"כ רותח מאד. א"כ אין נותר ע"י פליטה דרותחין לבד. וכיוצא בזה איתא בטו"ד סי' קכ"א שאם נשתמש בכלי כעודו ע"ג האש צריך שתה"י ג"כ ההגעלה דוקא בכלי שהאש מהלך תחתיו וכ' הב"י משום דכלל גדול בידניו כבולעו כך פולטו וחמין שהעבירו מהאור מרותחין אע"פ שנתנו להם דין כלי ראשון לענין ביטול בשבת מ"מ הדבר ידוע שאין חמוץ כ"כ גדול כמו בעודו על האור הלכך כלים שבלעו איסור בעודו ע"ג האור לא יפלוטוהו ע"י חמין שהעבירו מהאור עכ"ל. וכ"ש ש"ל כן בנד"ז דכלים שבלעו איסור ברותחין דבר חריף